

Bc. Kristina Chaloupková, Jarmila Hašková (1887 – 1931), spisovatelka a novinářka. Diplomová práce. Ústav historických věd Fakulty filozofické Univerzity Pardubice, Pardubice 2020. 121s., vč. obr. příl.

Posudek vedoucí diplomové práce

Cílem diplomové práce Bc. Kristiny Chaloupkové bylo připomenout a analyzovat životní osudy a dílo spisovatelky a novinářky Jarmily Haškové, rozené Mayerové, vnímané většinou jen jako první manželka Jaroslava Haška. Autorka se rozhodla dokázat, že tato žena, která žila v letech 1887 – 1931, má vlastní identitu, vlastní literární odkaz a vlastní osud, který byl utvářen dobou, v níž strávila svůj nepříliš dlouhý život. Tento záměr, který je obsažen i v názvu práce, se podařilo velmi dobře splnit.

Práce začíná pečlivě koncipovaným úvodem, v němž Bc. Chaloupková prokázala, že se dobře orientuje v pracích, které o J. Haškové, jejím manželovi, okolí a době, v níž žila, vznikly, a že dokáže pracovat s historickými prameny. Skládá se ze šesti kapitol, každá z nich je vnitřně strukturována. První, obecná, seznamuje čtenáře s kontextem postavení ženy ve společnosti v prvních desetiletích 20. století; autorka zde možná zabíhá do zbytečných podrobností, pouští se do zbytečně hluboké retrospektivy (pokud se týče manželství, spíše než závěry tridentského koncilu byl směrodatný občanský zákoník a tzv. manželské patenty...) a své teze ilustruje příklady, které nemají s tématem práce co do činění (citáty z děl J. Austen, J.-J. Rousseaua atd.). Na provázanost se samotným předmětem svého výzkumu v této kapitole rezignovala.

Další části práce jsou o poznání zdařilejší. Diplomátka popisuje dětství a rodinu J. Haškové (opírá se zde především o memoárovou literaturu, kterou doplňuje informacemi archivních pramenů (sbírka matrik, osobní fondy, z nichž autorka obratně využila především korespondenci), dobového tisku, internetových zdrojů i vlastní tvorby J. Haškové. Působivé je líčení sourozeneckých vztahů v rodině Mayerových, peripetií Jarmilina vztahu k J. Haškovi (autorka popsala složité soužití dcery z dobré rodiny s anarchistou, alkoholikem, bohémem a v posledku i bigamistou), i mateřství J. Haškové. Zajímavé jsou exkurzy do každodennosti mladého páru i starostí pracující matky.

V kapitole týkající se školních let mladé Mayerové se autorka, příliš důvěřivá vůči jedné z literárních předloh, dopustila malého omylu: pokud Jarmila začala do školy Ženského výrobního spolku chodit roku 1903 (s. 28), těžko na ni a její spolužáky mohla Karolina Světlá, která zemřela 7. září 1899, působit „tajemným a neodstupným dojmem,“ (s. 29). Memoárová literatura nebývá zpravidla příliš spolehlivá; na jiných místech K. Chaloupková její nástrahy dobře zvládla.

Závěrečná kapitola shrnuje literární činnost J. Haškové. Protože přináší řadu nových skutečností, jistě by si byla zasloužila nějaké shrnutí či dílčí závěr.

Práci doplňuje syntetizující závěr a vhodně zvolená a pečlivě komentovaná obrazová příloha.

Jak bylo zmíněno, autorka pracovala s typologicky rozličnými prameny, s úředními, s prameny osobní povahy, literárními, vyzpovídala i jednoho z potomků J. Haškové. Této rozsáhlé typologii podřídila výběr metod – zvolila metodu biografickou a metodu orální historie. Své rozhodnutí i způsob aplikace těchto metod v úvodu řádně zdůvodnila.

Práce je dobře koncipovaná, jednotlivé kapitoly na sebe logicky a plynule navazují, styl odpovídá úzu kvalifikačních prací. Navzdory velkém úsilí, s nímž autorka po celou dobu, kdy práce vznikala, bojovala s nástrahami českého pravopisu, je třeba doznat, že její vítězství nebylo úplné, alespoň pokud se interpunkce týče. Prohřešků není mnoho, nicméně se bohužel vyskytují právě v úvodní části spisu.

Navzdory těmto skutečnostem práce zcela naplňuje nároky kladené na tento typ kvalifikačních prací.

Doporučuji ji k obhajobě a hodnotím známkou C = velmi dobře.

V Hradci Králové, 13. července 2020

Prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc.